

Skellefteå kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Lövångersskolan i Skellefteå kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skellefteå kommun att senast den **9 augusti 2022** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Skellefteå kommun inte uppfyller författningskraven avseende att tillhandahålla studiehundledning på modersmål (3 kap. 12 i § skollagen, 5 kap. 4 § skolförordningen 2011:185).

Skellefteå kommun ska vidta följande åtgärder:

- Se till att de elever som har ett behov av studiehundledning på modersmålet får det och i den omfattning som motsvarar elevernas behov så att eleverna kan tillgodogöra sig utbildningen och utvecklas så långt som möjligt (3 kap. 12 i § skollagen och 5 kap. 4 § skolförordningen).

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Skellefteå kommun inte uppfyller författningskraven avseende arbetet med särskilt stöd vid Lövångersskolan (3 kap. 7 § skollagen)

Skellefteå kommun måste vidta följande åtgärder:

- Se till att vid minst ett tillfälle innan den 9 augusti 2022 informera samtliga lärare och övrig personal om skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd samt skyldigheten att anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 9 augusti 2022 (2 kap. 34 § samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen).
- För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 10 januari– 9 augusti 2022 samt vilket datum en utredning har startats för respektive elev (3 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Skellefteå kommun en anmärkning.

Skellefteå kommun ska senast den **9 augusti 2022** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Skellefteå kommun inte uppfyller författningskraven avseende att motverka kränkande behandling vid Lövångersskolan. Det finns brister vad gäller personalens anmälningsskyldighet (6 kap.10 § skollagen).

Om ärendet

Skolinspektionen har genomfört en tillsyn av Lövångersskolan F-9 i syfte att kontrollera att Skellefteå kommun uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Tillsynen har fokuserat på områdena *Undervisning och lärande, Extra anpassningar och särskilt stöd, Bedömning och betygssättning, Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling, samt Grundläggande förutsättningar för skolenheten.*

Tillsynen har genomförts via en kombination av intervjuer via videolänk och intervjuer på plats på skolan med elever, lärare, elevhälsa och skolans rektor, lektionsobservationer samt granskning av inhämtad dokumentation.

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynen. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen i sin helhet uppfyller de krav som finns i skollagen och i andra författningar. I detta ansvar ligger att rätta till brister närhelst de framkommer.

Bedömning

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att ett antal elever på Lövångersskolan inte får studiehundledning på modersmålet. Detta gäller inom en rad olika språk. Detta medför att eleverna inte får den behovsanpassade utbildning de har rätt till.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det i utbildningen ska tas hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Skolan ska sträva efter att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen).

Av skollagen framgår att en nyanländ elev ska få studiehundledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehundlingen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att nå de kunskaper som minst ska uppnås (3 kap. 12 i § skollagen).

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Utredningen i ärendet

Vid intervjuer med lärare och rektorn på skolan så framgår det att ett antal elever ges studiehundledning på modersmålet. Studiehundledning ges dock inte i alla språk där det finns elever som behöver det.

Lärare uppger att det finns elever med behov av studiehundledning som inte får det i tjetjenska, persiska, dari, kurmanji, kurundi, somaliska och ryska. Lärare och rektorn uppger vidare att det fungerat bättre tidigare, men att flera av de studiehundledare som tidigare kommit till skolan är sjukskrivna. Rektorn berättar vidare att huvudmannens upplägg för studiehundledning bygger på att studiehundledare tillhandahålls via en särskild enhet. Rektorn har därför inte ordnat med egna studiehundledare till skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten inte uppfyller författningarnas krav finns skäl att förelägga Skellefteå kommun att vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister på Lövångersskolan med att anmäla och skyndsamt utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd. Skolenheten saknar

fungerande rutiner för lärare att anmäla behov av utredning av särskilt stöd när extra anpassningar visat sig vara otillräckliga. Detta leder till att det finns lärare som inte anmäler att det finns elever som eventuellt är i behov av särskilt stöd till rektorn när extra anpassningar visat sig vara otillräckliga, vilket är en brist. Otydligheten när det gäller rutiner och ansvarsfördelning leder vidare till att de eventuella behov som anmäls, inte alltid utreds skyndsamt. Skolans utredningar om särskilt stöd fördröjs även av att specialpedagogerna som ansvarar för dem saknar tid att genomföra utredningarna. Det kan ta ett halvår eller mer tills en utredning om särskilt stöd är färdig. Bristerna medför sammantaget att det finns risk för att alla elever som är i behov av särskilt stöd inte får det.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap 5 § skollagen).

Om det kan befaras att en elev, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds (3 kap. 7 § skollagen).

Enligt läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2014:40, s. 24 f.) med kommentarer om arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram framgår att rektorn ansvarar för att det finns tydliga och fungerande rutiner på skolenheten för vad som gäller när till exempel lärare och övrig skolpersonal uppmärksammar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Rektorn har ett ansvar för att se till att personalen känner till och följer de här rutinerna.

Utredningen i ärendet

Av skriftliga underlag och intervjuer med lärare, företrädare för elevhälsan och skolans rektor framgår att om stödåtgärder i form av extra anpassningar inte anses tillräckliga så ska specialpedagog ta med information om detta från möten med lärarna till elevhälsoteamet. I teamet där övriga elevhälsokompetenser inklusive rektor finns med ska tas beslut om utredning om behov av särskilt stöd ska inledas.

Vid intervjuer med skolans elevhälsa, respektive lärare så framkommer att det emellertid är oklart när samtalen på de gemensamma mötestiderna handlar om fortsatt utveckling av extra anpassningar respektive när det handlar om att lärare formellt anmäler att en elev kan riskera att inte nå kunskapskraven trots att extra anpassningar

satts in. Vid intervju med skolans elevhälsa uppger dessa att elevhälsoteamet överväger om en utredning av elevens eventuella behov ska göras, så snart lärarna tydligt signalerat att någon elev riskerar att inte nå kunskapskraven, men att det varierar hur snabba lärarna är på att anmäla detta till elevhälsan. Intervjuade lärare uppger däremot att frågan om elevers behov ofta bollas fram och tillbaka ett tag innan utredning inleds, trots att de upplever att de anmält till elevhälsan att en elev riskerar att inte nå kunskapskraven. Skolans lärare har inte instruerats att anmäla att någon elev riskerar att inte nå kunskapskraven på något annat sätt än vid dessa möten.

Av intervju med företrädare för elevhälsan och lärare framgår att det ibland tar ett halvår innan skolans utredning av elevens behov är färdig, så att ett beslut om att sätta in särskilt stöd eller ej kan fattas. I vissa fall har det tagit betydligt längre, men då handlar det om att skolan väntar på externa utredningar, exempelvis hos logoped. De pedagogiska kartläggningarna på skolan görs alltid av specialpedagogerna. Att det tar tid beror på att sammanhängande tid för arbetet saknas för specialpedagogerna enligt företrädare för elevhälsan och lärare. Specialpedagogerna går ofta in som vikarier i klasserna när någon lärare är frånvarande. Enligt skolans rektor tar det något kortare tid som längst 3-4 månader att genomföra en utredning i normalfallet.

Enligt elevhälsans företrädare och intervjuade lärare så är det oklart om alla elever som skulle kunna vara i behov av särskilt stöd verkligen utretts. Av skolans betygskatalog för vårterminen 2021 framgår exempelvis att 11 av 20 elever i dåvarande årskurs 8 inte hade uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen. Samtidigt uppger både elevhälsans företrädare och intervjuade lärare att det är oklart hur många av dessa som anmälts och utretts för eventuellt behov av särskilt stöd, men att flera elever varit föremål för diskussioner på de gemensamma tiderna mellan dessa grupper. Rektorn uppger också att det över tid funnits behov av visst särskilt stöd som inte kunnat tillhandahållas av resursskäl på skolan. Rektorn, företrädare för elevhälsan och intervjuade lärare uppger att en handfull av skolans cirka 230 elever får särskilt stöd i dagsläget.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten inte uppfyller författningarnas krav finns skäl att förelägga Skellefteå kommun att vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Anmärkning

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att skolan brister i sitt arbete att motverka kränkande behandling då skolans personal inte anmäler alla kränkningar som de har kännedom om till rektorn.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att skolan brister i sitt målinriktade arbete med att motverka kränkande behandling.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens utredning

Lärare uppger vid intervju att det finns ett dokument på skolan att fylla i och rapportera vidare när kränkningar inträffat mellan elever. Rutinen användes när den infördes, men nu varierar det om lärarna rapporterar kränkningarna vidare eller ej. Kränkningar förekommer dock fortfarande på skolan enligt dessa, även om det blivit färre under de senaste åren. Enligt lärarna är det egentligen tydligt att det ska rapporteras, men att det glömts bort med tiden. Lärarna uppger dock att de alltid hanterar den akuta situationen. Rektorn uppger att det inkommit färre anmälningar, men kopplar detta till att det inträffat färre incidenter på skolan. Enligt rektorn så påminner denne vid medarbetarsamtalen om att anmälan ska göras.

Motivering till anmärkning som ingripande

Verksamheten uppfyller inte anmälningskravet i skollagen vad gäller kränkande behandling. Med anledning av att inträffade kränkningar hanteras på skolan, men inte rapporteras vidare till rektorn och huvudmannen bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Beslutet har fattats av undervisningsrådet Agnetha Burström.

I den slutliga handläggningen har utredaren Ulf Pantzare (föredragande), utredaren Robert Sondell och juristen Frida Isaksson medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Lövångersskolan

Fakta om Lövångersskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Skellefteå kommun under höstterminen 2021. Tillsynen genomfördes både på plats och digitalt från och med den 16 november till och med den 23 november 2021 av utredarna Robert Sondell och Ulf Pantzare.

Lövångersskolan ligger mitt i samhället Lövånger som ligger 5 mil söder om Skellefteå. På skolan går cirka 230 elever från förskoleklass till och med årskurs 9. Lövångersskolan har en klass per årskurs. Huvudman för skolan är Skellefteå kommun.